

ВИКОРИСТАННЯ ГЕНЕРАТИВНОГО ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ДЛЯ ІДЕНТИФІКАЦІЇ АКАДЕМІЧОЇ НЕДОБРОЧЕСНОСТІ В ОСВІТІ

Стрімкий розвиток цифрових технологій, зокрема штучного інтелекту, сприяв кардинальним змінам у сучасному освітньо-науковому просторі. С. В. Толочко, Н. С. Бордюг та Л. П. Міронець [3] вважають, що застосування штучного інтелекту в освітньому процесі має чимало переваг. Також вищезгадані фахівці підкреслюють позитивну роль штучного інтелекту як помічника педагога завдяки відбору навчального матеріалу, що в свою чергу, суттєво підвищує ефективність та якість освітньо-наукових заходів. Водночас дослідження J. Roe, W. Renandya, G. Jacobs [9] свідчать про широке застосування інструментів штучного інтелекту, вбудованих у програмне забезпечення для редагування текстів автоматично перевіряючи орфографічні та граматичні помилки, що значно полегшує авторам процес написання текстів. Проте, ряд авторів [1; 4; 8] впевнені, що діджиталізація освітнього процесу шляхом використання генеративного штучного інтелекту створює нові виклики, одним з яких є зневага до дотримання академічної доброчесності. Так, у публікації J. A. Oravec [8] висвітлені деякі випадки академічної не доброчесності, пов'язані з використанням інструментів штучного інтелекту в освітньому процесі. Автор відзначає, що здатність таких потужних моделей штучного інтелекту, як ChatGPT, Bard та Bedrock генерувати високоякісні тексти за короткий проміжок часу викликають спокусу у здобувачів освіти до «не правильного присвоєння авторства», презентуючи роботи, створені штучним інтелектом, як власні. Тому науковці у сфері освітньо-наукового процесу одногласно стверджують про те, що швидкий розвиток моделей штучного інтелекту є своєрідним каталізатором для появи нових форм академічної не доброчесності, які важко ідентифікувати [6; 7]. Також більшість фахівців [1; 4; 6] впевнені, що все це має серйозну загрозу підризу довіри до наукових результатів і як наслідок може негативно вплинути на якість освіти.

Закон України «Про освіту» визначає академічну доброчесність як сукупність етичних принципів та визначених законом правил,

якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень [2]. Але в той же час, сьогочасне українське законодавство не передбачає чітких термінів для порушень академічної доброчесності, пов'язаних з використанням генеративного штучного інтелекту. Тому питання збереження академічної доброчесності в контексті використання інструментів штучного інтелекту стає все гострішим.

Аналіз сучасних літературних джерел свідчить про наявність наукових публікацій, присвячених необхідності забезпечення академічної доброчесності у сьогоденному використанні штучного інтелекту в освітньо-науковому процесі [1; 3; 4]. Так, у роботах T. Foltyniek, S. Bjelobaba, I. Glendinning et al. [6] наведені рекомендації щодо етичного використання штучного інтелекту в освіті. Разом з тим, незважаючи на те, що бурхливий розвиток штучного інтелекту більшістю науковців розглядається як потенційна загроза дотриманню академічної доброчесності, у доступній спеціальній літературі існує чимало наукових досліджень, в яких описані можливості боротьби з академічною нечесністю завдяки інструментам штучного інтелекту.

У сучасній спеціальній літературі наводиться декілька способів використання штучного інтелекту для ідентифікації академічної не доброчесності:

1. Нанесення водяних знаків на матеріали, згенеровані моделями штучного інтелекту, що дозволяє їх виявити [8].

2. Метод статистичного виявлення плагіату, запропонований M. Khalil & E. Er [7], який полягає в порівнянні мовних моделей, характерних для ChatGPT, з моделями, які використовують інші тексти. Фахівці визначили певний пороговий рівень подібності результатів, який може бути ознакою плагіату.

3. Лінгвістичний метод виявлення плагіату за допомогою GPTZero для порівняння стилю письма наукової роботи зі стилем письма інших відомих джерел. Якщо стилі письма схожі, то це може бути ознакою академічної не доброчесності [1].

4. Зберігання кожної версії документа для виявлення запозичень тексту від моделей штучного інтелекту, на прикладі ChatGPT [1; 7].

Отже, інструменти штучного інтелекту мають потенціал значно покращити та полегшити виявлення академічного плагіату порівняно з традиційними технологіями, що в свою чергу сприятиме підвищенню академічної доброчесності у галузі освіти. В той же час необхідно усвідомлювати, що моделі штучного інтелекту для

ідентифікації різних форм порушень академічної доброчесності не є ідеальними та потребують додаткової людської оцінки.

Література:

1. Горчинський С. В., Софілканич М. І., Горбенко І. Ф. Якість української освіти й академічна доброчесність: вплив застосування штучного інтелекту. *Академічні візії*. 2023, № 20. URL: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/407>
2. Про освіту: Закон України від 5 вересня 2017 року № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
3. Толочко С. В., Бордюк Н. С., Міронеш Л. П. Академічна доброчесність та штучний інтелект в освітній і науковій діяльності. *Інноваційна педагогіка*. 2023. Вип. 62, Т. 2. С. 25–32. DOI: 10.32782/2663-6085/2023/62.2.4
4. Cotton D. R., Cotton P. A., Shipway J. R. Chatting and cheating: Ensuring academic integrity in the era of ChatGPT. *Innovations in Education and Teaching International*. 2023. DOI: 10.1080/14703 297.2023.2190148
5. Eysenbach G. The Role of ChatGPT, Generative Language Models, and Artificial Intelligence in Medical Education: A Conversation With ChatGPT and a Call for Papers. *JMIR Med Educ*. 2023. Vol. 9:e46885. URL: <https://mededu.jmir.org/2023/1/e46885>
6. Folytnyk T., Bjelobaba S., Glendinning I., Reza Khan Z., Santos R., Pavletic P. & Kravjar Jú. ENAI Recommendations on the ethical use of Artificial Intelligence in Education. *International Journal for Educational Integrity*. 2023. № 19(12). URL: <https://link.springer.com/article/10.1007/s40979-023-00133-4>
7. Khalil M., Er E. Will ChatGPT G et You Caught? Rethinking of Plagiarism Detection. *International Conference on Human-Computer Interaction*. Cham: Springer Nature Switzerland, 2023. P. 475–487.
8. Oravec, J. A. Artificial Intelligence Implications for Academic Cheating: Expanding the Dimensions of Responsible Human-AI Collaboration with ChatGPT. *Journal of Interactive Learning Research*. 2023, 34(2). P. 213–237. Retrieved January 15, 2025 from <https://www.learntechlib.org/primary/p/222340/>
9. Roe J., Renandya W. A., Jacobs G. M. A Review of AI-Powered Writing Tools and Their Implications for Academic Integrity in the Language Classroom. *Journal of English and Applied Linguistics*. 2023. Vol. 2. Iss. 1. URL: <https://animorepository.dlsu.edu.ph/jeal/vol2/iss1/3>